

Kültéri faburkolatok

TERASZ, A KERT ELŐSZOBÁJA

Hőkezelt tömör fa teraszburkolat, rejtett rögzítéssel

Schlosser Mátyás
okl. faipari mérnök

A fából készült kültéri faburkolatok népszerűsége egyre nagyobb. A teraszok és balkonok jelentik az összeköttetést otthonunk és a kert között. Amennyiben ezeknél természetes anyagokból építkezünk, úgy még harmonikusabb lesz a két terület: az épített lakás és a kert zöldje közötti kapcsolat. A terasszal a tavasztól őszig tartó időszakban gyakorlatilag egy kis plusz lakótérhez juthatunk, mely faburkolatok alkalmazása esetén kellemes, mediterrán hangulattal fűszerezi meg az itt töltött időt.

A megfelelő teraszburkolat kiválasztása fontos kérdés, hiszen a döntés hosszú távra szól. Rossz anyaghasználat vagy kivitelezés költséges javítási munkákat és rövid élettartamot vonhat maga után, így érdemes alaposan tájékozódni lehetőségeinkről, a csalódás elkerülése végett. A különböző kerámia- és kőlapokon kívül többféle tömör fa, valamint fa-műanyag kompozit (WPC) áll rendelkezésre, vegyük sorra ezek tulajdonságait!

A tömör fa természetes hangulata és egyénisége, amivel színe, mintázata, illata szolgál, utánozhatatlan. Számos hazai, európai és egzóta fafaj alkalmas ilyen jellegű kültéri felhasználásra, melyek a „játékszabályok betartásával” hosszú éveken át tartós megoldást nyújtanak. Az első és legfontosabb a vörösfenyő. Európától egész Eurázsiaig megtalálható fafaj, esetében minél északabbról származik, annál sűrűbb szövetszerkezetű és tartósabb, így értékesebb is. Szinte bármilyen kültéri szerkezet készítésére alkalmas, így kiváló választás lehet

teraszburkoláshoz is. A vörösfenyő teraszburkolatok különböző minőségben, szélességben (140–150 mm) és vastagságban (21–33 mm) érhetőek el, természetes állapotában a színe vörösesbarna, a legtöbb esetben bordás felülettel ellátva kerül forgalomba. Érdemes jó minőségű, kevésbé csomós anyagot választani, és fontos a megfelelő felületkezelés.

Az akác szívós és kopásálló faanyag, remekül kielégíti a teraszburkolatokkal szemben támasztott igényeket, hiszen ellenáll az erős napfénynek, a hőmérséklet-ingadozásnak és a változó mennyiségű csapadéknak is. Esztétikai szempontból is izgalmas választás, az egzótákra emlékeztető egyedi rajzolatának köszönhetően. Dimenziók tekintetében kisebb szélességi méretekben (60–100 mm) és hosszban kapható a vörösfenyőhöz képest, de megfelelő technológiával hosszitoldva ez utóbbi nem jelenthet problémát. Jó minőségű szíjácsmentes anyag esetén akár felületkezelés nélkül is megállja a

helyét, de az ápolást meghálálja, élettartamát tovább növeli. Az akác rideg, kemény fája a megmunkálás és az építés során különös odafigyelést, éles szerszámokat és erős kötőelemeket igényel.

Számos egzóta fafaj is alkalmas teraszépítésre, például: a Teak, Bangkirai, Garapa, Ipé, Cumaru, Bilinga, Massaranduba, Jatoba. Különleges színeikkel és rajzolatukkal hódítanak a luxus kategóriában. Az importált kész burkolatelemek általában teljesen csomómentesek, anyaguk tömör, és rendkívül ellenállóak a korhadással, illetve a kártevőkkel szemben. A kereskedelemben kapható leggyakoribb méret 25 mm vastag, 145 mm széles, az elérhető hossz fajokonként igen változó.

Külön kategóriát képeznek a tömörfa burkolatok között a hőkezelt anyagok. A termikus kezelés hatására megváltozik a faanyag sejtszerkezete, és így az sokkal kevésbé drasztikus módon reagál a környezet páratartalmának változására. Lecsökken a duzzadási és zsugorodási hajlama, kevésbé vetemedik, a változékony időjárás hatására. A kezelés során garantáltan elpusztul minden esetlegesen jelen lévő fakárosító gomba és rovar, és általában ezekkel szemben jóval ellenállóbb is lesz az ilyen jellegű faanyag. Esztétika tekintetében a természetes színekhez képest sötétebb és homogénebb árnyalatot kapunk – ez utóbbi a burkolatok esetében különösen előnyös.

A rendkívül esztétikus rajzolatú kőris kezelés nélkül kültéren kevésbé tartós, a termikus kezelés által tartós és formatartó lesz, a fajra jellemző barna bél az immár homogén, sötét alapszínben eltűnik, az évgyűrűk mintájának szépsége és a kellemes tapintás viszont megmarad. A thermo borovifenyő

a kezelésnek köszönhetően a karamellhez hasonlatos meleg, hangulatos színárnyalatot vesz fel. Ha az ilyen faburkolatot nem éri közvetlen napsütés, nincs nagy koptató igénybevételnek kitéve, akkor további felületkezelés nélkül is alkalmazható. Akácból is kapható thermo változat. Ennél a fafajnál a tartósságra vonatkozó hatás egyes kutatások szerint nem feltétlenül előnyös, hiszen az eljárás során az erre a fajtára jellemző legendás tartósságot szavatoló járulékos anyagok részben távoznak. Ugyanakkor a hőkezelés fertőtlenítő hatása mindenképp előnyös, és ugyancsak szerencsés az esztétikai eredmény is: a thermo akác homogén csokoládébarna színe igazán különleges.

A tömör fa teraszburkolat mellett rendelkezésre állnak faalapú kompozit, WPC (Wood Plastic Composit) burkolóelemek is. A WPC fejlesztésénél a cél a külső tekintetében a fához hasonló, meleg, természetes hangulat megőrzése, de ugyanakkor könnyen kezelhető, ellenálló, és minimális karbantartást igénylő kivitel elérése. És valóban: tömege kisebb, fenntartása olcsóbb az ilyen anyagoknak, nem korhadnak és

nem szálkásodnak, évente csupán 1–2 alkalommal kell magasnyomású mosóberendezéssel tisztán tartani – és kész. Ár tekintetében el kell mondani, hogy a jó minőségű WPC nem a legolcsóbb kategória, és ennél a terméknel különösképpen érdemes neves forgalmazó kínálatából választani, a garanciális problémák elkerülése végett. Ezen kívül csupán két dologra kell figyelni: a termékre jellemző hőtágulásra és a világosodásra. A WPC-burkolat néhány árnyalatnyit világosodik a lerakás után. A hő hatására pedig a térfogata változik, melegben minimálisan növekszik, hidegben pedig csökken, hasonlóan a faanyag nedvesség hatására történő zsugorodásához és dagadásához. Ha ezekre a telepítéskor fokozottan ügyelnek, akkor az eredmény csalódásmentes lesz.

A terasz építésénél általánosan elmondható, hogy a burkolólapokat párnafára történő látható, vagy rejtett csavarozással rögzítik. A szerkezeti fa anyagvastagsága jó, ha körülbelül kétszer nagyobb, mint maga a teraszburkolat anyagáé. A párhuzamosan futó párnafák közötti tengelytávolság maximuma 50 cm, de célszerű sűrűbb kiosztással

Spax Lift teraszburkolat-alátét, állítható fejjel

Akác teraszburkolat

dolgozni. A párnafa minősége is meghatározó az egész szerkezetre nézve, itt is csak jó, válogatott, kezelt anyagok jöhetnek szóba, vagy a piacon elérhető aluprofilos rendszerek egyike. A teraszburkolatokkal kereskedő vállalatok a legtöbb esetben az építéshez szükséges szerelvényeket is forgalmazzák (pl. Jafholz), de vasalatereskedők (pl. Schachermayer), és rögzítéstechnikai specialisták (Berner, Würth) is igényes, kipróbált eszközökkel állnak rendelkezésre. Sok bosszúságot okozhat például a burkoláshoz szükséges egyenletes szint elérése, ez gyakran nem sikerül tökéletesen. Bonyolítja a helyzetet, hogy a víz szabad elfolyását biztosítandó, megfelelő irányú, kb. 2%-os dőlésszöget is kell biztosítani a burkolat számára. Ezt a problémát a teraszburkolathoz fejlesztett műanyag lábbal lehet a legegyszerűbben megoldani, hiszen a menetes állíthatóság pontos beállítást biztosít. A láb tetején a párnafa rögzítéséhez kialakított rész található, ami a stabilitást növeli, a szerelést könnyíti. Ilyen állítható szerelvények egészen 35 mm-től majd' 30 centiméteres(!)

magasságig kaphatóak. A kültéren alkalmazható faanyagok (pl. akác) általában olyan természetes védővegyületeket tartalmaznak (pl. csersav), amelyek a hagyományos csavarokat, kötőelemeket rövid időn belül tönkreteszik, korrodálják, vagy legalábbis elszínezik. Ezért célszerű A2-es és A4-es besorolású, saválló és rozsdamentes, lehetőleg Torx fejű csavarokat, illetve erős műanyag kötőelemeket használni. Minden esetben minimum 7 mm fugatávolság ajánlott két szomszédos teraszburkoló elem között. Némi „mozgásteret” a thermowood és a WPC számára is kell adni.

A tömör fa teraszburkolatokra ajánlott felületkezelő anyagok a legtöbb esetben pigmentált olajok. Rendkívül fontos a gondos előkészítés, és a gyártó a konkrét fafajra vonatkozó előírásait messzemenőig be kell tartani. Mit tehetünk az elkészült teraszburkolatért, hogy sokáig szolgáljon minket? A legfontosabb, hogy tisztán tartsuk, a ráakódó por és a nedves falevelek gyors elszíneződést, és a faanyag gyorsabb degradációját okozzák. Lemosni kellő elővigyázatossággal (magasnyomású berendezés esetén megfelelő távolságról) szabad, a teljes száradás után pedig a javító olajozás, ápolás minden esetben javasolt. A burkolat elszíneződését általában csak a kiválasztott teraszolajhoz ajánlott ápolószerszettel lehet hosszú távon megakadályozni. Ha évente ezt a pár órát rászánjuk a terasz karbantartására, akkor az tartósan újszerű állapotban tartható. ■

Források:

teraszburkolat.net
wpc-center.hu
finnfatelep.hu
robiniagroup.hu
lakbermagazin.hu
thermowoodmaster.hu
jafholz.hu

Akác teraszburkolat, rejtett, rozsdamentes acél rögzítő klipsszel szerelve.